

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

Talent havo/vwo bovenbouw is een MAX-methode. MAX staat voor onze nieuwe blended lesmethodes die altijd up-to-date zijn.

Op basis van actualiteit, opmerkingen en suggesties van docenten en inzichten uit *learning analytics*¹ verbeteren we continu de kwaliteit van het (digitale) lesmateriaal. Hierdoor werk je nooit meer met een verouderde lesmethode. De belangrijkste wijzigingen en vernieuwingen voor de bovenbouw vind je hier.

Releasenotes 2.4 (2025): *Talent* havo|vwo bovenbouw

- Vervanging van hoofdstukken, teksten en video's in de jaarkaternen. Voor een overzicht van de specifieke wijzigingen per katern, zie het overzicht in de bijlage²;
- Actualisering van de woordtrainer op basis van moeilijke woorden uit de nieuwe teksten;
- Actualisering van de examentraining in het boek volgens wijzigingen in examens, zoals nieuwe vraagtypen;
- Vervanging van proefexamens met videofeedback bij examenvragen volgens de meest recente examens (2024-2025);
- Actualisering van de online keuzeopdrachten (extra en/of ster) en toetsen waar nodig;
- Nieuw! Een pakket van 42 Literatuurkaarten in verschillende categorieën waarmee leerlingen aan de hand van een zelfgekozen literair werk opdrachten uitvoeren.

---

¹ *Learning analytics: antwoorden op opdrachten worden anoniem verzameld. Als bijvoorbeeld een opdracht door een groot aantal leerlingen niet goed wordt beantwoord, kijken we of er iets aan de hand is met die opdracht en passen we indien nodig de opdracht aan.*

² *Dit overzicht wordt nog aangevuld met nieuwe bronnen in de online leeromgeving bij keuzeopdrachten en/of toetsen.*

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

Bijlage 1: overzicht wijzigingen per katern

4 havo		
hoofdstuk	Titel vervallen tekst	Titel nieuwe tekst
2	1. Robot schrijft Harry Potter-boek	1. Pakketdienst haalt AI-chatbot offline na gedicht over slechte service
	Videofragment - Robot schrijft roman	Videofragment - Rosanna heeft een relatie met haar AI-chatbot
3	1. Een intens beleefde minuut is goud waard	1. Het beste van Lowlands 2024: dit waren onze hoogtepunten
	2. Sociale media gebruiken zonder vergiftigd te worden, zo doe je dat	2. Hoe zou het filmlandschap eruitzien zonder Nederlands Film Festival?
	Videofragment – Staat het geluk van de Nederlandse jeugd onder druk?	Videofragment - Een portret van Jules Deelder: icoon van Rotterdam
	3. Schuren geeft glans	3. Rotown Magic
	4. In The Social Dilemma klinken de geïnterviewden als klokkenluiders	4. Bruisend nachtleven kwestie van geluk? Nee, van beleid
	5. 'Dit kan ik niet voor je oplossen, ik ben geen psycholoog'	5. Paradiso onder vuur wegens geluidsoverlast: 'De laatste 15 jaar hebben mij stukgemaakt'
	6. Wie dit voelt is gek	6. Rechter: gemeente Amsterdam moet nieuw onderzoek doen naar geluidsoverlast Paradiso
	7. Opinie: 'Publiek geeft wél om data en privacy'	7. Je zou ook maar een beetje ongemak moeten verdragen op Lowlands, dacht ik
	8. Die blootfoto's, nou en?	8. Festivals steeds belangrijker als uithangbord voor merken
	-	Videofragment - Wat zijn de positieve effecten van muziek?

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

5 havo		
hoofdstuk	Titel vervallen tekst	Titel nieuwe tekst
1 (alleen online)	8. Nee tegen stone coal English	8. De generatiekloof in meertalige families: 'Op momenten hoor ik er niet helemaal bij'
	9. Tegen stone coal English (2)	9. Een thuis vol taal
	10. Steenkolennederlands is een nog groter probleem dan steenkolenengels	10. Daling leesvaardigheid door kleiner aandeel thuis Nederlands sprekenden
	11. Engels in onderwijs is goed voor de openheid	11. Investeren in meertaligheid is goed voor Nederlandse leesvaardigheid
	12. Alleen in je moedertaal kun je wonen	12. Immigratie speelt een rol bij dalende taalvaardigheid
2	Videofragment - In 2050 zijn we met bijna 10 miljard mensen	Videofragment - Dit is waarom jongeren steeds conservatiever zijn
	1. Kunnen we de wereld eigenlijk wel voeden?	1. Rappen over Andrew Tate - Jongeren worden steeds conservatiever
	2. Groei wereldbevolking zal niet leiden tot hongersnood en sterfte door tekorten	2. Vroeger was alles niet beter, vroeger was alles slechter
	3. Overbevolking: een schadelijke mythe - De westerse levensstijl is de echte boosdoener	3. Ja, jonge mannen stemmen vaker radicaal-rechts dan jonge vrouwen. Maar dat is niet het hele verhaal
	4. Overbevolking is juist allesbehalve een schadelijke mythe	4. Oh nee! De Volkskrant schrikt zich kapot! 'Jonge vrouwen én jongemannen worden steeds conservatiever!'
	5. Bevolkingsgroei in Afrika catastrofaal	5. Zijn mannelijke Gen Z'ers echt zo conservatief?
	Videofragment - Bevolkingsgroei is een van de grootste uitdagingen van deze eeuw	-
	6. Zorg in Afrika voor meer geld en minder baby's	6. Mannenoverschot leidt tot conservatisme
	Videofragment - Hans Rosling bij Zondag met Lubach	-
	7. GROWx: duurzame stadslandbouw in Amsterdam	-
Videofragment - Uitzending van Tegenlicht: Boer zoekt voedselflat	Videofragment - Het Beeld van de Masculiene Man	
3	Videofragment - Nemen robots onze banen over?	Videofragment - Nederland slecht voorbereid op banenverlies door AI
4	1. Leve de vleesetende vegetariër – Wantrouw de rechtlijnigen	1. Stop met lokken buitenlandse studenten
	2. Waarom gruwelplaatjes op sigarettenpakjes niet gaan werken	2. Denken we wel genoeg?
	3. Het rookbeleid is dodelijk	3. Ook als AI onze teksten schrijft, moeten we zelf blijven leren denken
	4. Ridder	4. Hoe overleeft een kind van curlingouders in de echte wereld?
	5. Voor de experimenten van dr. He is eerst zicht op de veiligheid nodig	5. Zal de deelauto ooit de privéauto van de troon stoten?
	6. Dit artikel gaat over uitstelgedrag. Je zou het ook later kunnen lezen (maar doe het toch maar nu)	6. Camera aan of uit, dat bepaal ik zelf wel

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

	7. Basisinkomen aantasting van autonomie	7. Online reacties (selectie) op tekst 6: Camera aan of uit, dat bepaal ik zelf wel
	8. Waar is het goede gesprek gebleven?	8. Ga loten als je iets wil doen aan ongelijkheid
	-	9. Adverteerder snakt naar een beetje aandacht
	-	10. Meer lezen draagt bij aan onze democratie
	-	11. Liefde voor lezen wordt er bij jongeren nu uitgeramd
	-	12. Gedateerde literatuur bestaat niet
	-	13. Zou ons nieuws er anders uit kunnen zien?
	-	14. Politiek debat hoort juist in de schoolbank
	-	15. Hitte maken helpt niet echt tegen opwarming (fragment)

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

4 vwo		
hoofdstuk	Titel vervallen tekst	Titel nieuwe tekst
1	3. Opknappen in open water?	3. Influencers zetten op sociale media vraagtekens bij de gezondheid van groente en dat geeft reden tot zorg
	Videofragment - Is koud douchen en winterzwemmen gezond?	Videofragment - Grootschalige desinformatie door health influencers, artsen slaan massaal alarm: 'Levensgevaarlijk'
2	Videofragment - Drink jezelf een talenknobbel	Videofragment - Lowlandsbezoekers lallen voor de wetenschap
3	1. Social media nekt taalvaardigheid	1. Young Geleerd
	2. Filosoof David Chalmers: 'Leven in de metaverse kan net zo fijn zijn'	2. Jeugd denkt slapend rijk te worden door influencers: 'Als je jonger bent, heb je minder impulscontrole'
		Videofragment - Jonge ondernemers De Avondshow met Arjen Lubach
	3. De gelaagdheid van de smeltende smiley	3. De 'verwende sneeuwvlokjes' van Generatie Z zoeken hun weg op de arbeidsmarkt
	4. Hoezo 'ik moet dit even delen'? Van wie moet dat?	4. Jongeren werken meer dan ooit
	5. Verdwaald in onze telefoon zijn we het mijmeren, stilstaan en nietsdoen verleerd	5. Achteraf betalen is een aanslag op de levens van jongeren
	6. 'Ik stond altijd aan. In plaats van dat mijn apparaten mij dienden, diende ik hen'	6. Buy now pay later is vooral onder jongeren niet meer weg te denken
7. Flexapps als Onef it en de Swapf iets geven je een gevoel van autonomie	-	

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

5 vwo		
hoofdstuk	Titel vervallen tekst	Titel nieuwe tekst
1	1. Circulair werken moet lonen	1. Doe even een emoji bij die 'ok', pap, je klinkt een beetje boos
	2. Puinruimer	2. Gen Z vindt het bijzonder vermakelijk hoe hun ouders dansen
	-	Videofragment – <i>Evolution of dance</i>
	3. Over de Volkskrant	3. Iets positiefs over de millennial hoor je zelden en dat terwijl we zoveel aan ze te danken hebben
	4. Weg met duurzaamheid, op naar tijdelijkheid, zegt deze architect	4. Twee miljard mensen die 'een Ipad kregen in plaats van een speen': de wereld maakt zich op voor generatie Alfa
	Videofragment – Tegenlicht kort: geen spullen meer bezitten?	Videofragment – Zijn Gen Z en Millennials echt zo verschillend?!
	5. Circulair bouwen worstelt met bestaande normen	-
2	1. De designerbaby is voorlopig verre van haalbaar	1. Hongersnood als gevolg van bedreigde rijstgewassen is mogelijk te voorkomen – met dank aan CRISPR
	2. Willen zij over twintig jaar wel designerbaby's?	2. 'Een slimmer beheer moet zorgen dat CRISPR-Cas gebruikt wordt voor het algemeen belang'
	-	Videofragment 2 - Van vruchtbare landbouwgrond naar een verarmde bodem
3	Videofragment – Kan je door het bestuderen van literatuur de samenleving beter begrijpen?	Videofragment – Waarom lezen mensen? - Vlogboek over lezen

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

6 vwo		
hoofdstuk	Titel vervallen tekst	Titel nieuwe tekst
3	1. De 'soft power' van Erasmus	1. Beeld succes in en zeg tegen jezelf dat je goed bent: het helpt écht
	2. Maak EU democratischer schrap de unanimititeit	2. Succes is een kwestie van geluk. Het is geen verdienste
	Videofragment - Waarom ploetert de Europese Unie elke keer in tijden van crisis?	Videofragment - Ben je verantwoordelijk voor je eigen succes of niet?
	3. Er valt een Europese natie te winnen	3. De glasheldere boodschap: discipline, en dus succes, is een keuze
	4. De boost voor de rechtsstaat komt tegenwoordig uit het oosten van de EU	4. De schone schijn van de quick fix
	5. Zonder ontstaansmythe ben je nergens	5. Falen nodig voor succes? Onzin, die gedachte is zelfs slecht voor jezelf en de samenleving
	6. 'Geen enkele staat kan voor de burgers bereiken wat de EU kan'	6. Falen is nodig voor succes, zo heet het, maar mogen we ook nog écht falen?
	7. Essaywedstrijd: Wat is over 25 jaar de rol van het Nederlandse parlement in de Europese Unie?	-
	-	Videofragment - Waarom maakt vaker falen je gelukkiger?
4	1. We leren (n)iets van de geschiedenis	1. Hoe autonoom zijn we, wanneer we een deel van ons leven aan technologie 'uitbesteden'?
	2. Mag het een tikje minder spontaan, alstublieft?	2. Tijd voor honden- en kattenschaamte
	3. Lezenslust	3. Klimaatbureaucratie is nu een realiteit: elk organisme wordt bedrijfsmatig beoordeeld op 'input' en 'output'
	4. [geen titel] "Als iemand leest, verbeeldt hij de ruimte van het boek (...)"	4. Schaam je niet: roddelen is gezond!
	5. [geen titel] "Veel jonge historische wetenschappers kwamen onlangs bijeen voor een internationale conferentie. (...)"	5. Waarom roddelen vrouwen?
	6. Misschien eerst eens begrijpen wat ons overkomen is	6. Roddelen is nuttig (maar hou het stil)
	7. We kunnen echt niet om kernenergie heen	7. Waarom roddelen zo goed is
	8. Kernenergie? Dat is wensdenken	8. We moeten met dieren in gesprek
	9. De fata morgana van een basisinkomen	9. Het mag wel wat strenger
	10. Stiekem ben ik een docent	10. Online reacties (selectie) op tekst 3: Klimaatbureaucratie is nu een realiteit
	11. Botsende idealen blijven geloofwaardig	11. Deze eenzame eenling rebelleerde tegen de geel-zwarte verstikking van Jumbo-slurven
	-	12. Het internationale voetbal maakt zichzelf belachelijk met zijn eindeloze race om poen

Talent

Releasenotes 2.4 (wijzigingen 2025)
bovenbouw havo en vwo|gymnasium

		13. "Mensen willen graag kiezen, maar zijn er helemaal niet zo goed in"
--	--	---